

Elektroniske "reading-lists" på Nottingham Trent og på Sheffield Hallam

Resumé: Både på Nottingham Trent University og på Sheffield Hallam University har man elektroniske læselister, og et program til at styre og udvikle dem, Talis Aspire. Det er et program, som har betydning for hele uddannelsesinstitutionens læringsmiljø, såvel som for brug af uddannelsernes ressourcer, for det bygger bro mellem underviser og studerende og de ressourcer, som man benytter i undervisningen. Erfaringer viser, at organisationen omkring programmet har afgørende betydning for, hvor stor en succes programmet har.

Som betegnelsen antyder, indeholder læselister – eller "the reading lists", som de kaldes i denne sammenhæng - henvisninger til det, den studerende skal læse i forbindelse med sit studie. Det drejer sig ikke kun om bøger. Det kan være dokumenter, underviseren selv har skrevet, dele af bøger, som understøtter netop en speciel lektion, artikler fra tidsskrifter og magasiner eller dokumenter af forskellig type fundet på nettet.

Så lille en ting læselister forekommer at være, så er de dog det centrale element i hele undervisningens forløb og har indflydelse på, hvordan hele kurset bliver afviklet, hvilke bøger, der bliver solgt i campusbogladsen, ja selv hvilke bøger man kan låne på biblioteket, og samlet set er det et signalement af hele uddannelsesinstitutionen.

Det er i den sammenhæng, man skal forstå, at programmet har betydning for læringsmiljøet, og det er af den grund, at man - som på så mange andre universiteter i UK - har installeret Talis Aspire "a cloud-based, reading-list application that enables universities to transform resource discovery and access for learners – online, mobile, 24/7" på Trent University og på Sheffield Hallam University.

Talis Aspire er altså et system, hvor man producerer læselister og giver den studerende adgang til materialet, hvis det findes i elektronisk form eller henviser til en katalogpost i bibliotekskataloget.

Tager vi udgangspunkt i, hvordan den enkelte underviser tilrettelægger sin undervisning, vil den som hovedregel tage udgangspunkt i en lærebog med supplerende læsning. Tit er der flere undervisere på det samme kursus. Hver underviser har sin egen læseliste, som tilsammen udgør den mængde litteratur, den studerende skal læse i forbindelse med studiet. I princippet påhviler det den studerende selv at skaffe sig de undervisningsmidler der er nødvendige for at følge undervisningen.

Det er i den studerendes interesse, at dette kan gøres til så lave omkostninger som muligt. Det betyder, at en del materiale kopieres ulovligt, at mange lærebøger bliver anskaffet brugt og at en del bliver lånt på biblioteket. Underviserne er en del af denne virksomhed ved at cirkulere kopieret

Features for Educators

- Import and create an entire reading-list directly from your citation manager
- Powerful bookmarking tools, clever 'look up' technology and simple drag 'n' drop tools – locate and create lists of electronic and print journal articles, books and book chapters or references, web pages, videos, PDFs and more
- Flexible list-creation functionality – add and edit notes and resources and sort by course, module, topic or week
- Enhance the student reading-list experience using citation export tools – supports EndNote, ProCite, ReflManager, RefWorks, Zotero
- Integrate with the library, campus bookstore, publisher platforms – and the VLE
- New 'Dashboard' feature provides sophisticated, real-time usage analytics. Decision support at your fingertips.

materiale på kant med copydan-aftalerne, og det implicerer også moderinstitutionerne, som indgår aftalerne med copydan.

Alle moderne lærestudier bruger Learning Management Systemer. Learning Management System (LMS) eller et Virtual Learning Environment (VLE). Det er blevet meget populært blandt lærere over hele verden, som værktøj til oprettelse af dynamiske websider for deres studerende. I et LMS kan underviseren kommunikere med de studerende om sit kursus, og det er typisk her, at de studerende holder sig orienteret om, hvad de skal læse til næste lektion. Det er typisk her læselisterne bliver publiceret. LMS-systemerne giver mulighed for at uploade dokumenter og henvise til URL'er, der bruges i undervisningen. LMS kan indeholde wikier, forummer, databaser, ja sågar hele systemer til e-learning og afvikling af eksamen. LMS er blevet et helt centralt værktøj for både undervisere og studerende, og så centralt, at man på flere undervisningsinstitutioner løbende har projekter, der skal undersøge LMS strategiske betydning for institutionen.

Talis Aspire er en udbygning af LMS, som rimeligvis kan være med til at minimere de besværligheder den studerende kan have med at anskaffe den nødvendige litteratur, som er beskrevet i det foregående afsnit.

Som antydnet i indledningen er det dog en administrativ udfordring i at indføre systemet. For eksempel skal de titler der indgår i listerne lægges ind i systemet. I praksis er det enkelt nok, idet hele programmet bliver afviklet i en webbrowser. Man finder den URL, som indeholder, det materiale man ønsker at tilføje til listen og markerer den som bogmærke, så er materialet tilføjet.

Ian Rogers fra Boots Library i Nottingham forklarede, hvordan man har organiseret arbejdet her. Det er ikke nødvendigvis en biblioteksopgave, men hvis institutionen ønsker at udnytte programmets fulde potentiale, giver det ganske god mening. På Boots er det en biblioteksopgave.

Hver uddannelsesretning får tildelt en bibliotekar, der holder styr på de læselister, som underviserne producerer til alle udbudte kurser inden for et givet område. Når læselisten er færdig og publiceret i LMS skaber Talis Aspire et link, som henviser enten til dokumentet i elektronisk form eller til en post i bibliotekssystemet.

Bibliotekaren kigger med over skulderen og retter sit materialevalg ind efter behov. Er der henvisninger til digitaliseret materiale, sørger bibliotekaren for at det bliver gemt i universitetets databrønd, så det også kommer med i systemet. Er der kun henvisning til en post i bibliotekskatalogen, findes en knap i posten, så man kan bestille dokumentet på biblioteket.

Features for Libraries

- Easy, automatic resource bookmarking and import from multiple data sources
- Support for industry standards, formats and protocols including MARC, RIS and Z39.50
- Back-office integration to third party systems – including the library catalog, institutional VLE and publisher e-resource platforms – EZProxy and link resolvers
- Access to Talis Aspire APIs
- Single sign-on access – via Shibboleth and Athens – including federation support
- Affordable, cloud-based service with security and support through implementation and beyond
- New 'Dashboard' feature provides sophisticated, real-time usage analytics. Providing decision support at your fingertips

På Sheffield Hallam University har man en "Reading and Resource List Strategy" som tilskynder institutterne til at bruge Talis Aspire. Det er målet med denne strategi at forøge antallet af "reading lists" for på den vis at øge forbruget af de elektroniske ressourcer. Man kan læse en evaluering af indsatsen i et lille notat, vi fik udleveret ved vores besøg på biblioteket. Det ikke er lykkedes at få

institutterne til at producere lister i det omfang, man håbede på, så man vil revidere strategien for at få gang i processen.

For den interesserede, er der fyldig information om Talis Aspires på programmets hjemmeside. Her findes et forum, med "reading lists" bygget op af de lister, der er oprettet rundt omkring på de forskellige uddannelsesinstitutioner. Se for eksempel denne liste om engineering:

<http://community.talisaspire.com/disciplines/engineering>

Ian Rogers, Nottingham Boots, vurderede at Talis Aspire er en nyttig udvidelse af både LMS og bibliotekssystem og et nyttigt værktøj i forbindelse med bogvalg. Generelt mente Ian Rogers, at programmet var med til at øge de studerendes interesse og kendskab til digitale materialer, hvilket på den anden side er en udfordring i bogvalget.

At bogvalg som disciplin er under forandring blev tydeligt understreget da vi besøgte Sheffield Hallam. Mange undersøgelser viser, at de studerende i højere grad end tidligere bruger den digitale form frem for de trykte medier. På Sheffield Hallam har man lavet sin egen undersøgelse. På ganske kort tid er udgiften til ebøger steget fra 30.000£ til 250.000£. Der kan være mange grunde til at stigningen har været så markant. Men det er klart, at når så betragtelige beløb bindes i halen på digitale dokumenter, ønsker man - universiteternes ledelse - bevis for at ressourcerne bliver brugt fornuftigt og øget kontrol med, hvor meget det egentligt koster. Og så er der endda andre aspekter i bogvalget end de økonomiske omkostninger.

Bogvalg var tidligere en disciplin, der byggede på indsigt i emnet og solidt kendskab til bogvalgets kilder, men denne velafprøvede metode er under pres. De forretningsmodeller, forlagene bruger i øjeblikket, bygger ikke på disse kvaliteter, hverken når det gælder tidsskrifter eller bøger. Tidsskrifterne er pakket i pakker, som er meget brede i deres emneafgrænsning. Konsekvensen er, at man får tidsskrifter med i købet, som i realiteten kun er fyld. Med hensyn til ebøger har tendensen været den samme. Forlaget tilbyder bogpakker, som er meget brede i forhold til et givent emne. Ret skal være ret, og forlagene arbejder hele tiden på at forbedre deres tilbud til bibliotekerne både vedrørende tidsskrifter og bøger.

Ved at satse på et program som Talis Aspire bliver det muligt at dirigere undervisere og dermed også de studerende i retning af de elektroniske ressourcer. På den måde kan man på en gang udbrede kendskabet og sikre et fornuftigt udbytte af de store investeringer bibliotekerne foretager i elektroniske medier i disse år. Men som vi hørte det på begge universiteter vil satsningen kun lykkes, hvis de respektive institutter er interesserede i at udfylde deres del af opgaven. Som ved så mange af den type opgaver er det i høj grad et spørgsmål om organisation.